

De Radiodistributie in Putten

Gerrit Buter

Oudere mensen kunnen zich de radiodistributie nog wel herinneren. Men noemde het ook wel Radiocentrale en na de oorlog heette het Draadomroep. Een luidspreker in de huiskamer was door middel van een draad verbonden met de radiocentrale. De centrale houder in Putten was de heer A. Kuiper die een elektrotechnisch bedrijf had aan de Dorpsstraat. Hij had in 1930 toestemming verkregen van de gemeente om radiodistributie in te voeren en kabels te leggen in de grond en te spannen tussen telefoonpalen en woningen. De studio was gevestigd aan de zijkant van het pand van Kuiper naast een oud voetpad, het Bogerdje genaamd. Dit pad verbond de Dorpsstraat met de Papiermakersstraat. Kuiper had twee mensen in dienst die de radiodistributie verzorgden, de heren Ab van den Berg en Barend Jan Buter. Zij hingen de luidsprekers op, trokken de draden tussen de palen en de woningen, inden de contributie, bestelden de benodigde materialen, verzorgden de uitzendingen, enzovoort. Het hele scala van werkzaamheden van begin tot het eind. Op een ontvanger zaten vier kanalen, namelijk Hilversum I en II, radio Brussel en een eigen omroepkanaal. Op het omroepkanaal werden berichten van de gemeente en politie doorgegeven, maar er werden vooral grammofoonplaten gedraaid. Men had een draaitafel en de collectie grammofoonplaten werd iedere maand weer aangevuld met de nieuwste platen. Bekende musici waren zanger Bob Scholte met o.a. "Het kleine dorpje", Willy Derby met zijn "Zilverdraden tussen 't goud" en Joseph Schmidt met "Ein Lied geht um die Welt" en "Heut ist die schönste Tag". Ook werden er verzoeknummers gedraaid. Na de oorlog kwam de AFN (American Forces Network) uit Duitsland op de kabel, waar menigeen met plezier naar luisterde.

In 1940 bepaalden de Duitse bezetter dat alle radiodistributienetten naar de PTT moesten overgaan. Zo gebeurde het ook in Putten en de

centrale werd ondergebracht bij de PTT Draadomroep.

Eén der medewerkers van de centrale, Barend Jan Buter, roepnaam Jan, werd ook overgenomen door de PTT. In de oorlogsjaren ging de aansluiting van luidsprekers gewoon door. De mensen wilden graag nieuws en muziek horen en betaalden daar f. 2,25 per maand voor. Buter gebruikte een bakfiets of een fiets voor zijn werkzaamheden. Hij had diverse bewijzen- en vrijstellingsbewijzen op zak om zijn werk te kunnen doen. Bv. Een bewijs dat uit hoofde van zijn beroep een rijwiel noodzakelijk is, een vrijstellingsbewijs voor inlevering van een rijwiel aan de bezetter, een bewijs van vrijstelling voor tewerkstelling in Duitsland, een vrijstellingbewijs om zich 's avonds tussen 21,00 en 24.00 uur op de openbare weg te begeven voor werkzaamheden aan het radiodistributienet.

Helaas was dit allemaal onvoldoende om de razzia te ontlopen. Hij had nog speciaal zijn PTT uniform aangetrokken in de hoop dat hij vrijgelaten zou worden. Maar tevergeefs. Ook de bouw van een nieuwe centrale naast het huis van Jan Buter aan de Dorpsstraat 80 ging niet door. De centrale kwam nu achter het Postkantoor aan de Achterstraat. De radiodistributie is in ons land in 1975 geëindigd. Steeds meer mensen schaften een radio aan en hadden geen draadomroep meer nodig. In Putten werd in 1968 begonnen met het verwijderen van kabels, leidingen en luidsprekers in huizen. De technisch PTT ambtenaar die dit uitvoerde was Barend Jan Buter, zoon van Jan Buter. Twee generaties Buter hebben aan het begin en einde gestaan van de draadomroep in Putten. Gelukkig heeft Barend Jan Buter wat vergeten weg te halen, zodat een zichtbare herinnering aan de draadomroep ons overblijft.

Op bijgaande foto ziet u aan de buitengevel van een woning een leiding die gebruikt werd om een draad door te trekken naar de luidspreker in de woonkamer. We vermelden niet welk huis dit is, maar we hopen dat de eigenaar deze herinnering respecteert en niet verwijderd.

Foto 1: Jan Buter in dienst van de PTT draadomroep

Foto 2 - Barend-Jan vergat de kabel aan de gevel weg te halen

Foto 3: Moderne luidspreker met keuzeschakelaar van de PTT draadomroep van de radiodistributie uit de jaren '50.

+++